

**Metodický pokyn
Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy
k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance**

Rasismus, xenofobie a intolerance jsou jedním ze současných problémů naší společnosti.

Úkoly zabezpečovat prevenci proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance vyplývají z Ústavy České republiky, z Listiny základních práv a svobod, z Úmluvy o právech dítěte a z ostatních mezinárodních paktů a úmluv, které ústavní orgány ČR ratifikovaly.1) Konkretizaci vyplývajících úkolů pro jednotlivé resorty stanoví vláda svými usneseními.2)

Klíčové místo při vedení dětí a mládeže k toleranci, k posilování pozitivního postoje k minoritám a k lidem různých národností, náboženství a kultur zaujímají školy a školská zařízení. Využívají celkového výchovného působení, v jehož průběhu jsou žáci přiměřeně svému věku a na základě svých širších sociálních zkušeností podněcováni k diskusi.

K účinnější prevenci projevů rasismu, xenofobie a intolerance Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ukládá:

- 1) ředitelům škol a pedagogickým pracovníkům základních škol, středních škol, vyšších odborných škol, speciálních škol a školských zařízení zabezpečit, aby:
 - a) věnovali zvýšenou pozornost vytváření příznivého klimatu školy i jednotlivých tříd, podporujícího vzájemný respekt a partnerské vztahy mezi učitelem a žákem, týmovou spolupráci, sebeúctu, komunikační dovednosti, ale také pocit bezpečí a spoluprožívání,
 - b) rozvíjeli žádoucí postoje k lidem jiné národnosti, etnické nebo náboženské příslušnosti každodenním osobním příkladem,
 - c) komunikovali s dětmi a mladými lidmi na bázi vzájemného porozumění, tolerance a otevřeného jednání,
 - d) vhodně využívali věcného obsahu každého vyučovaného předmětu a pracovali s doporučenou literaturou uvedenou v příloze,
 - e) seznamovali žáky se základními údaji o menšinách, které u nás žijí, s jejich kulturou, dějinami a rozvíjeli u nich vědomí sounáležitosti,
 - f) učili žáky chápat a oceňovat rozdílnost jednotlivců a vážit si každého člověka, každé minority, každé kultury,
 - g) nenechali bez povšimnutí žádný projev ani náznak intolerance, xenofobie nebo rasismu a okamžitě přijímali vhodná konkrétní pedagogická opatření,
 - h) při prevenci intolerance, rasismu a xenofobie intenzivněji spolupracovali s rodinami žáků,
 - i) podle možností i pro volnočasové aktivity nabízeli programy, rozvíjející toleranci a podporující všestranný rozvoj

osobnosti žáka,

- j) se žáky otevřeně diskutovali o uskutečněných besedách, přednáškách, návštěvách filmových a divadelních představení, televizních a rozhlasových pořadech, které obsahově souvisejí s intolerancí, xenofobií a rasismem,
- k) využívali programů a nabízené spolupráce v oblasti vzdělávání s nestátními subjekty, které mají v programu multikulturní výchovu, vzdělávání Romů, uprchlíků a různých národností a etnik.³⁾

- 2) České školní inspekci, aby v rámci běžné inspekční činnosti sledovala, zda a jak ředitelé a pracovníci škol a školských zařízení pokyn realizují.

Zároveň se zrušuje Pokyn náměstka ministra školství, mládeže a tělovýchovy České republiky pro základní a střední školství k působení škol a školských zařízení proti projevům rasismu, netolerance a xenofobie Č.j. 20 734/95-21 ze dne 19. srpna 1995, publikovaný ve Věstníku MŠMT, sešit 10/1995.

- 1) Čl. 6 Ústavy ČR,

čl. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod,

čl. 19 a 30 Úmluvy o právech dítěte,

čl. 2, 20, 24, 26 Mezinárodního paktu OSN o občanských a politických právech (č. 120/1976 Sb.),

čl. 2, 13 Mezinárodního paktu OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech (č. 120/1976 Sb.),

čl. 14 Úmluvy Rady Evropy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění protokolů 3, 5 a 8 (č. 209/1992 Sb.),

čl. 1 Mezinárodní úmluvy OSN o odstranění všech forem rasové diskriminace (č. 95/1974 Sb.).

- 2) Například Usnesení vlády ČR č. 192/1998 ze dne 19. března 1998 ke "Zprávě o postupu státních orgánů při postihu trestných činů motivovaných rasismem a xenofobií nebo páchaných příznivci extremistických skupin.

- 3) Například Český helsinský výbor, Vzdělávací a kulturní středisko Židovského muzea, Muzeum romské kultury, Nadace Open Society Fund, Středisko výchovy k lidským právům, České centrum pro prevenci a řešení konfliktů, Letní škola tolerance, Občanská sdružení R Mosty a Nová škola, časopisy Kereka, MOST pro lidská práva a další.

Ministr:

Eduard Zeman, v. r.